

Aika: 14.3.2024 klo 9.00–12.00

Paikka: Teams-etäyhteys

Paikalla: Mirja Anttila, Maria Forsén, Ilkka Haataja, Liisa Hilander, Outi Hintikka, Ilona Lindfors (sihteeri), Kristiina Näyhö, Jaakko Tuohiniemi (osan aikaa toisessa kokouksessa), Tarja Turunen, Petra Unkila, Leena Vainikainen (puheenjohtaja)

Poissa: Mari Isokoski

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9:02.

2. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin esityslista.

3. Edellisessä kokouksessa sovitut asiat

- Luokitustyöryhmä on käsitellyt Siskun viime kokouksesta työryhmälle siirrettyjä luokituksiin liittyviä asioita
  - Jaakko on laittanut viestin Melinda-palveluihin Dewey-kentissä olevien YKL-luokkien poistosta, ja tähän oli tullut Melinda-palveluista vastaus, ja Jaakko laittaa vielä tarkennuksia
  - 080-kentät, joissa on sama UDK-luokka kahteen kertaan (toisessa FENNI<KEEP> ja toisessa ei). Oli tullut ilmi, että UDK-luokituskentistä on puuttunut tuplakontrolli, joka on ollut käytössä 084-kentässä, mutta nyt tämä kontrolli laitetaan myös 080-kenttiin
- Mirjan asiasanakorjausehdotus
  - 653 lapset -> 650 lapset (ikäryhmät) korjausta on jo edistetty, mutta korjausajo oli niin suuri, että se oli hyytynyt kesken
  - Mirja tarkistaa vielä tilanteen ruotsinkielisen barn-termin osalta

4. Kokous- ja tapahtumakuulumisia

- **Kuvailuryhmien puheenjohtajien kokous 14.2. ja 13.3.**
  - [muistio 14.2.](#) & [muistio 13.3.](#)
  - Katri Riiheläinen toimii ryhmän puheenjohtajana kevään ja kesän ajan Nina Hyvösen sijaisena
  - uudistetun RDA:n käyttösuositusta käyty läpi
  - LIKI-ryhmän on tarkoitus kokoontua ensimmäisen kerran maaliskuussa
  - Kuvailun tiedotuspäivää on suunniteltu
    - [ohjelmaluonnos](#)
    - järjestetään hybriditapahtumana
    - yhtenä aiheena on tekoäly, olisiko Sisku-ryhmällä tähän jotain ideoita esimerkiksi liittyen tekoälykokeiluihin?
      - ideoita voi laittaa Leenalle sähköpostilla
  - Uudistuvan RDA:n vaatimien uusien kenttien ym. tilanne kirjastojärjestelmissä
- **Teos Marc 21 -ryhmä 23.2. ja 8.3.**
  - [muistio 23.2.](#) & [muistio 8.3.](#)
  - ensimmäinen kokous lyhyt vain 30 min
  - toisessa kokouksessa käytiin läpi juridisen teoksen kuvailua. Kokouksessa oli vieraana Arja Niskala (Helsingin yliopiston kirjaston oikeustieteen kokoelmavastaava)
    - juridisen teoksen [kuvailuohjeen luonnos](#)
- **Toimijakuvailun asiantuntijaverkosto 27.2.**
  - [muistio 27.2.](#)
  - käsiteltiin toimijakuvailupalvelun sähköpostiin tullutta kysymystä ulkomaisen henkilön ensisijaisesta nimenmuodosta
  - lisäksi kokouksessa käytiin läpi toimijakuvailuohjetta
- **Lajityyppi- ja muotosanastotyöryhmä 29.2.**
  - ei muistiota
  - kokouksessa käytiin läpi SLM-sanastoon tulleita ehdotuksia
    - käsiteltiin muun muassa muutamia peleihin liittyviä ehdotuksia
    - lisäksi käsiteltiin myös alun perin Kumean kautta tullutta [ehdotusta SLM-termin e-kirjat poistosta](#). Kokouksessa päätettiin poistaa termi e-kirjat SLM-sanastosta, ja lisäksi poistetaan myös muut vastaavat termit, jotka kuvaavat sitä, että julkaisu on julkaistu verkossa
      - Sisku-ryhmästä esitettiin kysymys, onko tarkoitus poistaa termi myös Melindan tietueista niin, ettei tiedonhakijalle tule väärää käsitystä siitä, että tällainen termi on käytettävissä tiedonhaussa
      - Sisku-ryhmä kannatti sitä, että e-kirjat poistetaan SLM-sanastosta, mutta sovittiin, että päätetään seuraavassa

kokouksessa siitä, miten Melindan tietueiden kanssa toimitaan

- **Luokitustyöryhmän kokous 1.3.**

- [muistio Kiwissä](#)
- Toimintasuunnitelma 2024–2025
  - Melindasta löytyvien harvinaisten luokitusten siistiminen
    - Jaakko tuottaa valmiita korjausehdotuksia ryhmälle käsiteltäväksi
  - luokitusten käyttö
    - selvitetään luokitusten käyttöä Melindassa
    - selvitetään, onko luokitusten käyttöä koskevaa tutkimusta/julkaisuja
    - luokitusten käyttö tiedonhaussa
  - tekoäly & luokitus
- käsiteltiin Siskun 14.2. kokouksesta ryhmälle ohjattuja kysymyksiä
  - hyväksyttiin Jaakon ehdottamat korjausajot
  - Jarmo selvittää aihealuelistan saatavuutta, ja jos lista saadaan, se voitaisiin lisätä Sisällönkuvailuoppaan liitteeksi

- **KAM-kuvailuryhmän kokous 5.3.**

- ei muistiota
- Kansallisarkisto on julkaissut metatietoon liittyvän suosituksen
- kokouksessa jatkettiin nimitietopalvelun tietomallin ja aineistotyyppien vertailutaulukon läpikäyntiä

- **Automaattisen sisällönkuvailun työryhmä 13.3.**

- [muistio](#)
- Kavista saatiin ryhmään uusi jäsen Anne Martikainen
- keskusteltiin mm. KOKO-ontologian testaamisesta FintoAI:n testiversiossa
- seuraava kokous 4.6.

5. Entiteettien rajat (jatkoa tammikuun kokouksesta)

- kysymys on siitä, mihin sanastoon tietäntyyppiset entiteetit auktorisoidaan (YSO, YSO-paikat, KANTO jne.)
- nämä linjaukset on tarkoitus lisätä RDA-Toolkitiin
- katsottiin ”Entiteettien rajat: toimijoiden, paikkojen, tapahtumien ja rakennusten identifiointi”-dokumenttia ja keskusteltiin asiasta:
  - seuraava kohta koettiin ongelmallisena: ”Tässä rajataan, mitkä entiteetit eivät kuulu YSO-ontologiaan”
    - Sisku-ryhmästä kommentoitiin, että pelkästään kirjastoalan työryhmät eivät voi tehdä päätöksiä tästä asiasta, sillä YSO:lla on myös kirjastokentän ulkopuolisia käyttäjiä, jotka eivät käytä KANTO:a

ja lisäksi organisaatioissa halutaan käyttää termejä sekä suomeksi että ruotsiksi

- pohdittiin sitä, mitä tarkoittaa dokumentissa sanamuoto ”auktorisoidaan tarvittaessa”
  - todettiin, että aiemmin on ollut käytäntönä, että auktorisoidaan suomalaisia toimijanimiä
  - tarve on kuitenkin laajentunut esimerkiksi teosauktoriteettien käyttöönoton myötä, kun teostietueissa tarvitaan myös ulkomaisia toimijoita
- Sisällönkuvailuoppaassa on ohjeet yhteisöjen merkitsemisessä, ja ryhmästä esitettiin kysymys, pitäisikö Sisku-oppaaseen lisätä tieto näistä linjauksista
  - kuvailutyössä joutuu tarkistamaan, mihin kenttään mikäkin tieto tallennetaan
- pohdittiin, että jos samoja termejä on kahdessa eri sanastossa, voisiko näitä jotenkin yhdistää niissä järjestelmissä, joissa on käytössä molemmat sanastot kuten esimerkiksi Melindassa
- kommentoitiin, että on hieman nurinkurista, että halutaan julkaista linjaus, vaikka tähän liittyy ongelmia, kun olisi parempi ensin ratkaista ongelmat, ja vasta sen jälkeen tehdä linjaukset
  - yksi keskeisistä ongelmista on se, että termit tulisi olla käytettävissä ruotsiksi myös jatkossa
- toimija-auktoriteettien kaksikielistäminen
  - yhteisöauktoriteettien kaksikielistäminen ei ole edennyt
  - toimijanimissä on ruotsinkielinen muoto varianttinenä, mutta olisi tärkeää, että datassa olisi näkyvissä se, minkä kielinen nimimuoto on kyseessä
    - ryhmästä huomautettiin, että auktoriteettitietueessa on mahdollista merkitä nimimuodon kieli
  - Sisku-ryhmä toivoo, että toimijanimien kaksikielisyyttä edistetään
- onko ongelmattonta, että rakennukset auktorisoidaan sijaintimaan kielen mukaisella nimimuodolla?
  - LCSH:ssa rakennukset on auktorisoitu sijaintimaan kielellä, ja ilmeisesti näin kuuluu RDA:n mukaan toimia
  - keskusteltiin siitä, vaatiiko RDA, että auktorisoitu nimimuoto on rakennuksen sijaintimaan kielellä
  - todettiin, että jos päätermimuoto ei ole suomenkielinen tai ruotsinkielinen muoto, niin haun kannalta tietojen rikastusten merkitys korostuu, jotta hakutuloksia saa myös hakemalla suomenkielisillä ja ruotsinkielisillä nimimuodoilla eli hakujen rikastuksen on toimittava
  - huomautettiin, että vaikka nimimuodot rikastusten myötä toimisivat haussa, eivät ne kuitenkaan näy tietueissa, vaan niissä näkyy vain auktorisoitu nimimuoto

- pohdittiin, voisiko hakuliittymässä näyttää tietueessa esimerkiksi hakuliittymän kielellä olevan nimimuodon?
- huomautettiin, että linkitykset yhteisöjen välillä ovat mahdollisia KANTO:ssa eli rakennuksesta voi olla linkit niihin yhteisöihin, jotka toimivat/ovat toimineet kyseisessä rakennuksessa, esimerkiksi [Aleksanterin teatteri](#)
- Fiktiiviset hahmot ja muut ei-inhimilliset entiteetit
  - huomautettiin, että tässä yhteydessä olisi hyvä mainita hengistä, jotka käsitellään RDA:ssa eri kohdassa
- pohdittiin, onko dokumentissa mainittu taulukko tarkoitus julkaista. Todettiin, että olisi hyvä, että taulukko olisi myös saatavilla, kun tässä dokumentissa viitataan taulukkoon
  - voisiko taulukon julkaista esimerkiksi niin, että sitä muokattaisiin, niin, että siinä ei olisi keskeneräisiä/kiistanalaisia kohtia
- TEKA-tietokanta olisi hyvä mainita linjauksessa
- Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän näkemys:
  - kannatamme ajatusta, että termit auktorisoidaan vain yhteen ontologiaan/sanastoon, mutta tähän liittyvät ongelmat tulisi ratkaista
    - yksi ongelma on se, että yhteisöauktoriteetit eivät ole käytettävissä kuin yhdellä kielellä. Ruotsinkielisten termien lisäksi YSOssa on nykyään termejä myös pohjoissaameksi
    - huomautettiin, että sama kieliongelma koskee myös henkilöauktoriteetteja ja teostietueita
  - toivottiin, että linjauksen alun muotoilua muutettaisiin, sillä koettiin, että tässä linjauksessa ei voida sanella sitä, mikä ei kuulu YSO-ontologiaan

6. Uudistuneen RDA:n käyttöönotto -tiedotteen kommentointi

- Marja-Liisan sähköposti, johon saa lähettää kommentteja. Asia ei vaadi ryhmän yhteistä käsittelyä/näkemyä

7. Muut asiat

- Tarjalla oli tähän kohtaan muutama asia, mutta niitä ei ehditty käsitellä vaan asiat siirrettiin seuraavaan kokoukseen

8. Ilmoitusasiat

- Talonmies-Extra (14): Äänikirjojen kuvailu 21.3. klo 13–15
- seuraava Siskun kokous 18.4. klo 12–15

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12:01.